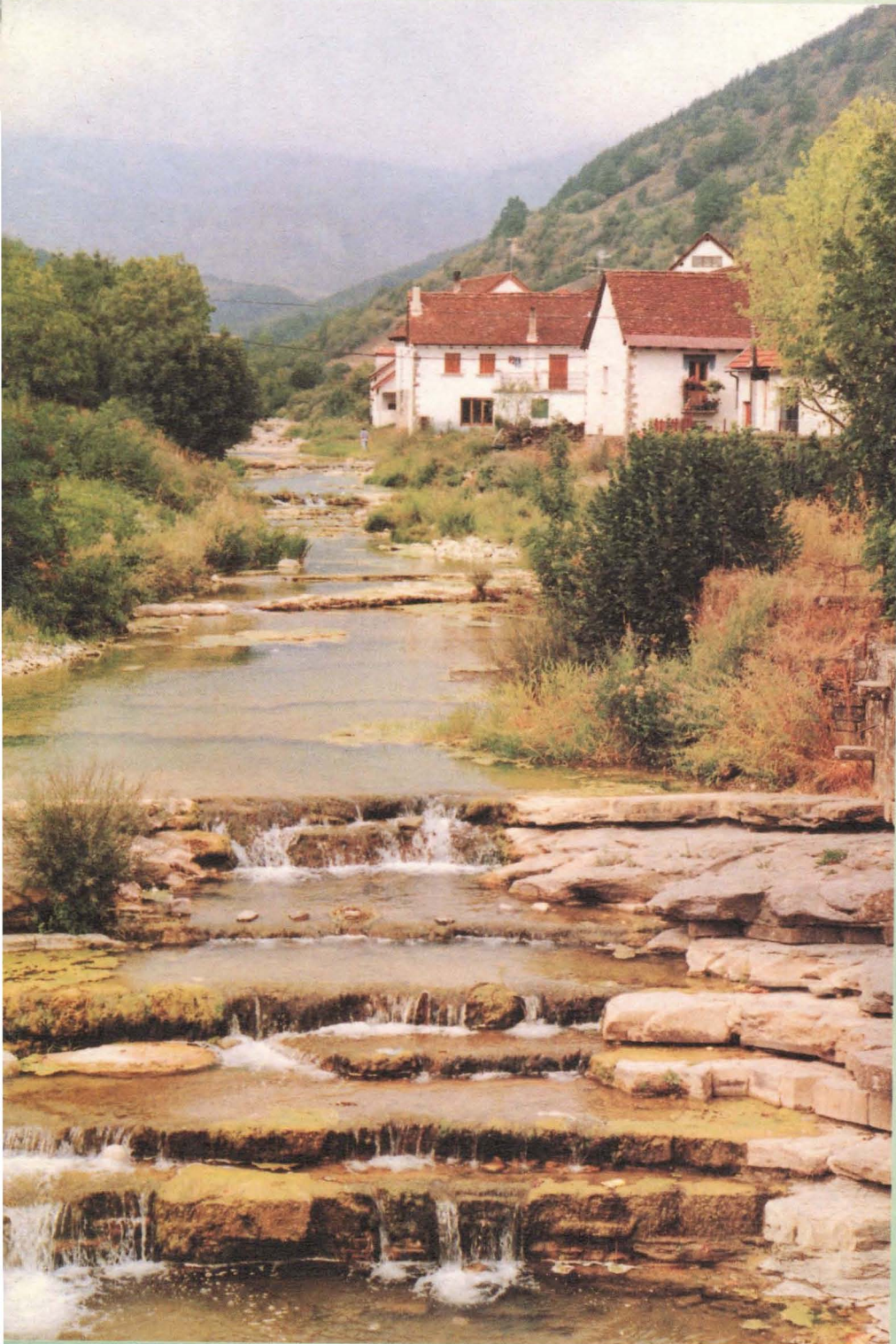

L'estel

CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLÓ

Nº10 JUNY-1995

Riu «Cuervo» - Hoz de Solan de Cabras

Foto: ANNA BUESO

— Portada: Pirineu Navarrés.
Riu Zatoya (Otsagui).

— Foto: Anna Bueso.

— Les opinions dels autors no han de coincidir necessàriament amb les del Consell de Redacció.

- **SEU DEL C. E. C.**—Isabel Ferrer, 60 - Telèfon 23 44 90 - CASTELLÓ.
- **HORARI.**—Dimecres i divendres, de 20 a 21'30 h.
- **FORMA D'INSCRIPCIÓ A LES ACTIVITATS.**—Adreçar-se al C. E. C. una setmana abans de l'activitat com a mínim (es pot fer per telèfon). No cal ser soci per participar-hi.
- **FORMA D'ASSOCIAR-SE:**
  - Complimentar la fitxa i l'ordre de domiciliació bancària que se us lliurarà al C. E. C.
  - Portar dues fotografies tamany carnet.
  - Abonar la quota d'inscripció.

L'ESTEL - N.º 10 - JUNY 1995

EDITA: C. E. C. Centre Excursionista de Castelló.

ADREÇA: C/ Isabel Ferrer, 60. Tel. 23 44 90. Castelló.

DIPÒSIT LEGAL: CS-77-1993.

EQUIP DE REDACCIÓ: Santiago Aragón, Enric Forcada, Dolors Usó, Anna Bueso.

COORDINACIÓ: Rosa Garcia.

IMPRESSIÓ I MAQUETACIÓ: Impremta La Gavina.

— Aquesta revista està confeccionada amb paper reciclat 100 x 100.

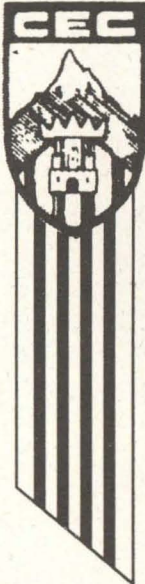
Í N D E X

	<u>Pàgines</u>
Editorial	1
Un dia de Marxa	2
Relacions amb altres entitats	4
Avui parla... ..	8
Material d'Arxiu	11
Comissions	13
Activitats previstes	15
Notes de Societat	17
Passatemp i calaix de sastre	18
Racó del soci	20

EDITORIAL

40 ANYS

EXCURSIONISME, ECOLOGIA I NATURA

Em sembla molt difícil expressar en un paper tot allò que per mi significa l'excursionisme, el caminar per la muntanya, el sentir el vent gelat del matí sobre la cara o l'escalfor del sol al migdia, omplir el meu cos amb el perfum del romer, el pi o la flor del taronger, el relaxar els meus ulls davant d'una posta de sol o davant d'un cel net i profund, ple d'estels, el compartir amb els companys un xic d'aigua quan pica la calor, o uns entrepans sota l'ombra refrescant dels arbres, són, per mi, coses difícils d'explicar i fàcils de sentir.

Però, a més dels intensos i profunds sentiments i sensacions que comporta el caminar i gaudir de la natura, existeix en l'excursionista un desig i una motivació que és un anhel de conèixer la terra, la nostra Mare Terra, amb totes les seves formes i vessants, de conèixer els homes i les dones que viuen i treballen en contacte directe i continu amb la natura, de conèixer la seva vida, els seus desitjos i mancances, les seves festes i els seus costums, en una paraula, la seva cultura, la nostra cultura. I tot això, no com coses separades, no com coses diferents del perfum del romer o l'olor d'ovella que ens penetra fins el més profund de nosaltres, no diferent del coneixement dels roures, els pins o les carrasques que ens envolten, perquè tot això forma part d'un sistema harmònic perfecte, forma part d'un ecosistema, i nosaltres hi som dins.

Per això, quan aquell grup de joves l'any 1955 varen crear el CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLÓ, amb un desig d'aventura, i de conèixer les nostres terres i la nostra cultura, estaven, sense saber-ho, constituint el que avui es denominaria un grup ecologista, i estaven posant les bases i els principis per la formació mediambiental de milers de joves que han passat en els darrers quaranta anys pel C. E. C.

Però l'aventura continua, perquè l'amor i el desig de conèixer la terra i la gent, la necessitat de contacte directe i profund amb la natura, i el respecte i l'admiració per l'enorme tresor que tenim, ens obliga a mimar-la i preservar-la per als nostres fills i els fills dels nostres fills, i aquest compromís es renova cada dia, a cada excursió, travessia o campament que fem. I avui, quan l'ecologia, el medi ambient i la natura estan de moda, i quan, paradoxalment, més amenaçats estan els nostres arbres, els nostres rius, les nostres flors i la nostra cultura, molts joves, i no tant joves, s'acosten als grups ecologistes, ens acostem al Centre.

I és recordant la nostra història com ens plantegem el nostre futur, que és continuar el camí, seguir marxant, estimant la nostra terra, la nostra gent, la nostra cultura, perquè és així que estimem la NATURA, que estimem la TERRA, que estimem l'HOME, que estimem la VIDA.

Per molts anys.

GUILLEM ESCOLANO

BANCAIXA

Castelló - Caixa d'Estalvis de València, Castelló i Alacant

UN DIA DE MARXA

ALFONDEGUILLA XOVAR

Per Paco Navarro

Aquest cop tornem a uns paratges encisadors i desconeguts (potser per això ho són); anar-hi és com si tanquéssem els ulls per somiar: podem trobar boscos i sureres, pinar, algilaga o coscoll; és de vegades un paisatge agrest i dolorós i d'altres magnífic, immens i sempre genial.

Ens hi trobem amb la història bèl·lica dels castells. La de Castro és una construcció plena de fets: si les seves antigues pedres parlaren potser ens dirien contalles de bons i de roïns, de fets d'amor, de princeses que, tot i esperant el seu príncep blau, van conèixer una granoteta que les volia, i també de guerra, de prínceps i bandolers; i de ben segur que plorarien per l'oblit i l'abandó en que el tenen.

Allà hi ha també la nevera, que pren el nom del castell (Castro) i que, fins els primers anys d'aquest segle donava frescor a l'estiu. I, també, si les seves pedres parlaren ens dirien

Castell de Castro

Foto: ANNA BUESO

contalles de treballs fatigosos, d'una economia que fou superada per una revolució, i de segur que també plorarien, però aquest cop d'alegria, de veure que una gent i unes entitats varen fer, a l'estiu de 1994, l'esforç necessari per que no morguera definitivament, per que les seves pedres cansades tornaren a tenir el llustre d'abans, per que tots poguérem mirar-la com era.

Veurem tot un paisatge i sentirem una història, perquè hem tornat a la Serra d'Espadà.

* * *

Nevera de Castro

Foto: ANNA BUESO

ALFONDEGUILLA XOVAR

(Pel Castell de Castro i la Nevera)

DURACIÓ CRONOMETRADA:
2 hores i 32 minuts.

Plànol del servei cartogràfic de l'exèrcit n.º 29-25 (640) série L.
Escala 1 / 50.000.

H O R A R I

Total	Parcial
00.00'	00.00'

Eixim del poble d'Alfondeguilla pel carrer Fernando Herrero Tejedor, seguint el marge esquerre del Barranc de Castro; el camí on apareixen senyals blanques i grogues és primer de ciment i després de terra; als pocs minuts, a l'esquerra, trobem una font.

00.16'	00.16'
--------	--------

La pista continua; nosaltres agafem un sender que neix a l'esquerra i puja; a la dreta deixem una caseta.

00.24'	00.08'
--------	--------

Travessem un sergallar; la senda continua, de vegades empedrada, molt marcada i neta.

00.36'	00.12'
--------	--------

La senda passa per una mena de mirador per damunt del barranc.

00.44'	00.08'
--------	--------

Apleguem a una pista que ens ve de l'esquerra; seguim per la dreta; a la següent cruïlla anem també a la dreta.

00.47' 00.03'

Arribem a la Font de la Penyeta o de la Teula, que és a l'esquerra de la pista, dins del barranquí; agafem la senda que entra i la seguim barranquí amunt per la dreta.

01.12' 00.25'

Apleguem al coll; a la dreta, a cinc minuts, està el Castell de Castro, despulles d'una història enderrocada, però que val la pena veure; el domini del paisatge des d'aquest punt és impressionant. La senda segueix des del mateix coll, però ara baixa.

01.17' 00.05'

Apleguem a una pista de terra que des de l'esquerra puja al coll del barranc del Forcall; nosaltres també pugem per aplegar a uns 30-50 metres del coll.

01.34' 00.17'

Entre trenta i cinquanta metres abans d'aplegar al coll, a l'esquerra, baixa una mena de barranquí; nosaltres pugem fins gairebé l'acabament.

01.42' 00.08'

Apleguem a la nevera de Castro, que, si parlara, ens contaria un fum d'històries dels homes i dones que vivien del comerç de la neu; pel costat, muntem fins dalt del coll, on trobem una pista per la qual baixarem a la dreta. Des d'aquest coll, i baixant la pista, podem veure, a la dreta, enfront, el pic Bellota, el puntal de l'aljub (el reconeixem per les antenes), el pic d'Espadà i el Batalla, i així mateix el poble d'Eslida i a l'esquerra el barranc de l'Embrar.

01.49' 00.07'

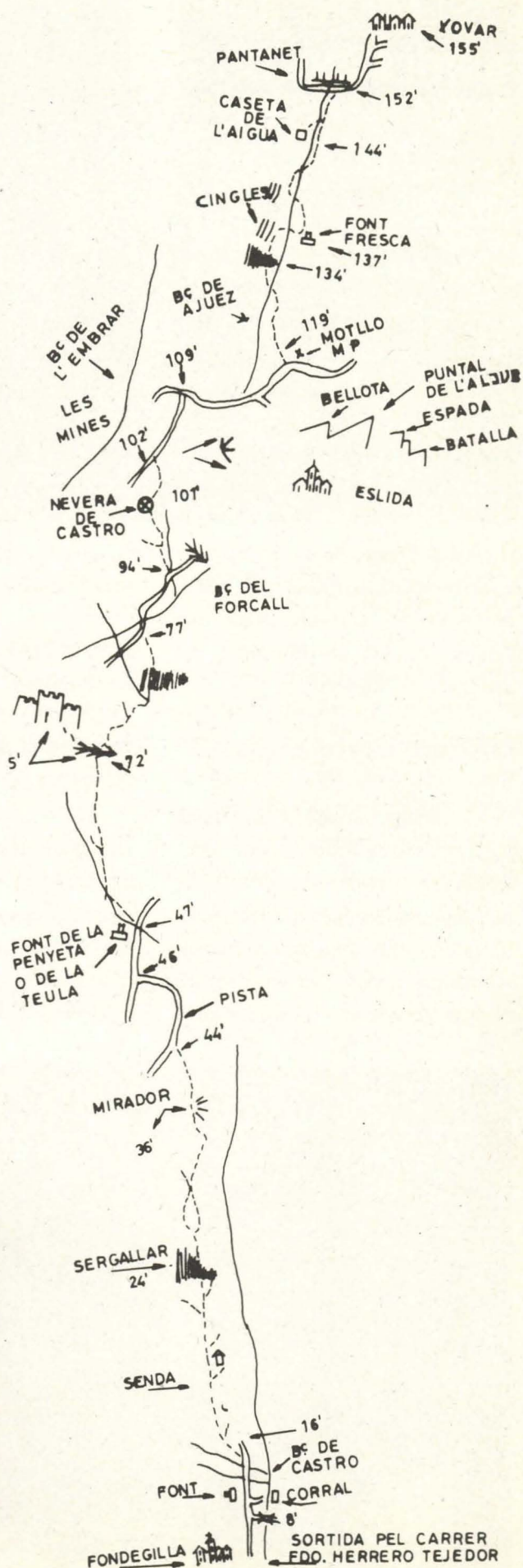
Apleguem a un altra pista, la seguim per la dreta baixant-la; passem la capçalera del barranc d'Ajuez.

01.59' 00.10'

La pista fa una corba a la dreta; a l'esquerra hi ha un motlló de M P i, al costat neix una senda que, emboscada, baixa a cercar el barranc; el creua per darrere del que era una casa de les mines que, fa temps, hi havia a la contornada; passa per un sergallar i per sota d'uns cingles; la sensació d'estar immers a la natura és meravellosa.

02.14' 00.15'

Apleguem a una xicoteta font que fa honor al seu nom: la font Fresca; el sender continua per dins i pel costat del barranc, per arribar a un xicotet embassament d'aigua.

02.32' 00.16'
APLEGUEM
A
XOVAR.

Mines - Bc. L'Embrar

Foto: ANNA BUESO

RELACIONS AMB ALTRES ENTITATS

• PENYA SETRILL. BENICARLÓ

La idea de la Penya estava latent en un grup d'amics des de feia molts anys, però per unes raons o d'altres, mai no havia arribat a cristal·litzar. Fins que, a la fi, a les acaballes de 1991, es va decidir d'obrir la idea a més gent i constituir-la com a Associació al començament de 1992.

Dins de l'àmbit de la Penya es van establir unes comissions per dur a terme les diferents inquietuds que sobresortien, i d'aquesta manera van aparèixer les següents:

COMISSIÓ GASTRONÒMICA

A aquesta comissió se li deu, en part, l'èxit de la Penya, ja que aconsegueix reunir setmanalment els socis per degustar els més diversos plats típics que amb tanta estima cuinen. Al mateix temps s'en encarreguen d'organitzar els dinars i sopars quan

es celebren les festes anuals per a socis, familiars i amics i amigues.

COMISSIÓ PER A LA RECUPERACIÓ DE TRADICIONS, COSTUMS, OBJECTES ANTICS..., DE BENICARLÓ I COMARCA

Dins d'aquest grup destaca el projecte de recuperació del vi CARLON que els nostres avantpassats van donar a conèixer per tot el món. Amb aquest motiu hem plantat ceps de les mateixes varietats amb la intenció de

que, al 1995, puguem produir una certa quantitat d'aquell famós vi.

Mentrestant per anar adquirint l'experiència necessària, els anys 93 i 94, hem produït 1.600 l. i 1.500 l., respectivament, d'unes vinyes de la Jana, seguint els mateixos mètodes i utilitzant idèntics equips que els nostres avantpassats.

També hi ha un altre grup de persones que es dediquen a buscar i recuperar tot allò que significa retrobar-nos amb el nostre passat, bé siga relacionat amb objectes i eines del camp o de la mar o de la vida quotidiana; bé siga relacionat amb els costums o les tradicions de la nostra ciutat i en definitiva amb tot allò que ens identifica com a «poble».

COMISSIÓ DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Un altra de les nostres metes és la de fomentar l'ús de la llengua valenciana. Això és possible gràcies a la voluntat d'un dels nostres socis que, de manera desinteressada, impartix classe dos dies per setmana.

A més, aquesta Penya utilitza el valencià com a llengua vehicular en tots els seus escrits i en totes les seues publicacions.

COMISSIÓ D'ESPORTS

Dins de les nostres activitats esportives destaca l'excursionisme / sende-risme. Alguns dels nostres socis, que també ho són del vostre Centre Excursionista, ens organitzen uns itineraris per diferents zones de la nostra comarca, havent aconseguit una gran participació de socis, familiars i amics/gues.

COMISSIÓ DE PUBLICACIONS, FOTOGRAFIA I VÍDEO

Vam començar amb un FULL CULTURAL INFORMATIU de periodicitat mensual; més tard vam publicar un llibre, EL SETRILL FA MEMÒRIA, amb un recull de totes aquelles activitats que havíem dur a terme al llarg de l'any i darrerament hem publicat un llibre sobre els REFRANYS DE BENICARLÓ,

escrit per un dels nostres socis.

Cal dir que en aquestes activitats de publicacions hi ha un consell de redacció, però es compta amb la participació i les aportacions de tots els nostres socis, familiars i col.laboradors.

D'altra banda, cal dir que de tots els fets o les activitats importants que realitzem, anem arreplegant documentació en vídeo i en fotografia per anar formant la memòria de la nostra

Penya en imatges.

Per acabar, caldria fer menció de la nostra creixent biblioteca, el xicotet museu i l'incipient celler que completen la sèrie d'activitats que en aquests moments ens ocupen i que segurament s'aniran ampliant, degut a la gran quantitat d'iniciatives de projectes que entre tots estem aportant.

• • •

Encara que d'una manera molt resumida, aquesta podria ser una visió de les activitats de la nostra Penya Setrill, que esperem us puga donar una idea de tot el que significa i tot el que fa la nostra Associació.

**PENYA
SETRILL**

• ACTIVITATS

Per G. DOLZ

En aquest trimestre que estem a prop de passar, el C. E. C. ha tingut l'oportunitat d'eixamplar les relacions amb altres entitats i associacions semblants a la nostra, i iniciar així els contactes per tal d'afavorir la comunicació i la col.laboració amb els companys d'altres indrets. Per això pensem que és interessant informar-vos de quins han sigut eixos contactes.

En primer lloc, i segons ens van contar després a través d'una agència de viatges del País Basc, mireu si ho som ja, d'importants!, és va posar en contacte amb nosaltres un representant d'un club de muntanya de Bilbao, nomenat «CLUB DE MONTAÑA A B B DE GALINDO», per tal que els informàrem, i, en la mesura de les nostres possibilitats, els ajudàrem a montar diverses ascensions a pics de Castelló; així ho vam fer i, d'acord amb ells, vam organitzar la pujada al Pic de Penyagolosa i al Pic de l'Espadà per a la Setmana Santa. I van participar-hi al voltant d'unes 50 persones que, a més del club esmentat, pertanyien als següents clubs: CLUB ALPINO

GALLARRETA de Gallarta, SESTAO ALPINO CLUB de Sestao, LARRAÑETA MEDI TALDEA de Trapagaran, ERANDIO'KO MENDIGOIZALEAK de Erandio i GOIGAIN MENDI TALDEA de Bilbao.

Tots van quedar molt gratament impressionats de les nostres muntanyes, ells no és pensaven que la nostra terra fos tan muntanyosa; tenien el tòpic que açò era molt més pla; van marxar molt agraïts per la nostra col.laboració i desitjant correspondre'ns si nosaltres organitzem una excida per la seua terra.

Jo, per la meua banda, vaig quedar gratament sorprès del fet que la major part dels muntanyers que van venir superaven la cinquantena d'anys. Que cundesca l'exemple!

Passant a un altre tema, també hem d'informar-vos que hem rebut la revista que ha editat el Centre Excursionista de Catalunya, dedicada en la seua major part al Segon Centenari del Mesurament del Meridià, i per tant als actes que es van realitzar l'any passat i en els quals el C.E.C. col.laborava. Hem seleccionat uns quants extractes de l'esmentada revista:

referits a la nostra participació:

«Demanàrem la col.laboració d'entitats de les comarques on es programaren les excursions. La participació d'aquestes entitats fou decisiva per a l'èxit del cicle. Hi van participar junt amb el Centre deu entitats: el Grup Pirinenc Excursionista Nord-Català, de Prada de Conflent, el Centre Excursionista Jonquerenc, el Centre Excursionista d'Olot, el Centre Excursionista de Badalona, l'Agrupació Excursionista de Bufalà, també de Badalona, la secció Excursionista del Centre de Lectura, de Reus, el Centre Excursionista de Xerta, el Centre Excursionista de Castelló, el Club de Muntanya de Castelló, el Centre Excursionista de València i el Grup Excursionista de Mallorca.»

El dissabte, 7 de maig, a la tarda, després de l'excursió al desert de les Palmes, important vèrtex geodèsic del mesurament del meridià, ens traslladarem a Castelló de la Plana, per assistir a la inauguració d'un plafó de ceràmica en memòria de Méchain, que l'Ajuntament de la ciutat va col.loçar a la façana del palau del baró de la Pobla Tornesa, on morí, el 20 de setembre de 1804, l'insigne

corre®
corre

Calcem l'esport

C/ Campoamor, 5 - Tel. 23 16 20
12001 CASTELLÓ

— ESPECIALISTES EN CALCER ESPORTIU I PRENDES ESPORTIVES.

— BÀSQUET, SENDERISME, «RUNNING», ETC.

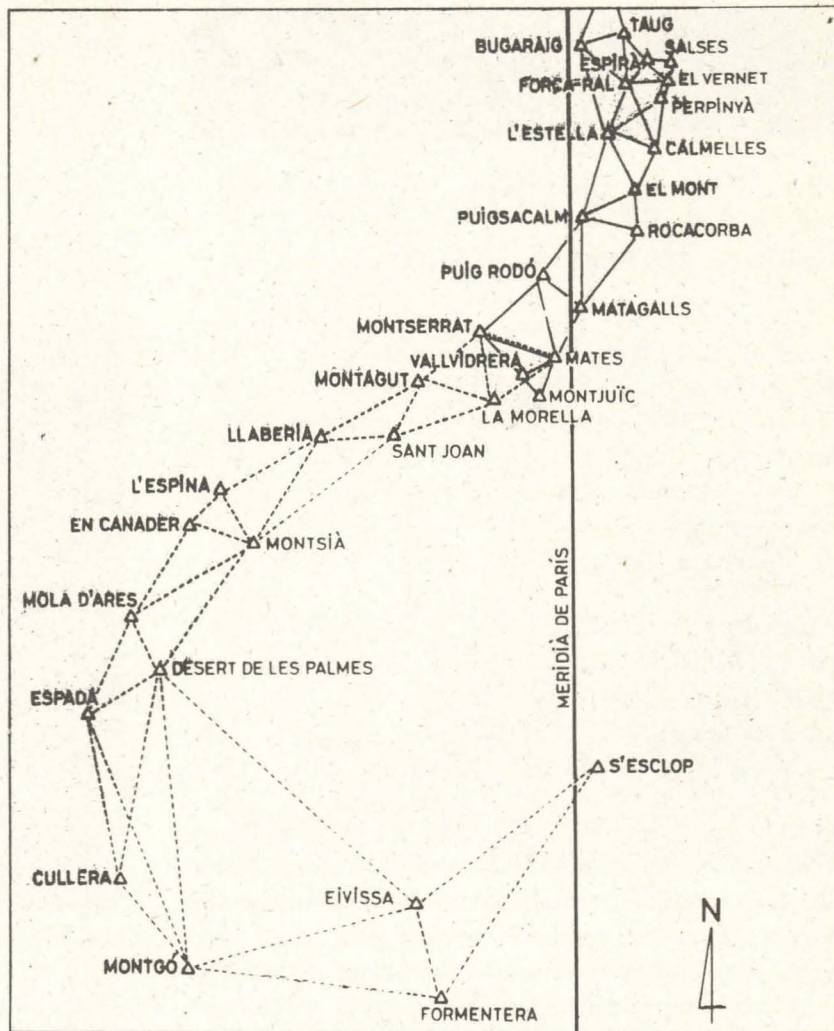
— PREUS ESPECIALS ALS SOCIS DEL C. E. C. EN SABATILLES I BOTES DE SENDERISME.

astrònom. En aquest acte representaven l'Ajuntament de Castelló de la Plana els regidors Carles Fabra i Daniel Gozalbo. També hi assistiren els presidents i socis del Centre Excursionista de Castelló i del Club de Muntanya de Castelló. Després anàrem fins al Grau de Castelló, on, al voltant del magnífic edifici del Planetari, es van inaugurar les retolacions de tres carrers, dedicats a Pierre Méchain, Francesc Aragó i Faust Vallés, baró de la Pobla Tornesa. A l'auditori del Planetari, el professor Daniel Gozalbo ens parlà del mesurament del meridià al País Valencià, glossant especialment les figures de Pierre Méchain i de Faust Vallés. A continuació tingué lloc una sessió especial del Planetari. Un recorregut complet per les seves instal·lacions i un refrigeri van cloure aquest dia, que recordarem per l'amable acolliment que vàrem rebre per part dels castellanencs.»

La revista compta amb diversos articles relacionats amb el cicle del Meridià força interessants, cal destacar, pel que a nosaltres respecta, el dedicat al Montsià, escrit per Francesc Beato i Vicens, amb plànols, horaris i descripció molt detallada i acurada de l'itinerari, i també el titolat «Pierre François Méchain i Castelló de la Plana, escrit per Daniel Gozalbo Bellés.

Per a qui pugui interessar-li, la revista conté vies d'escalada entre les quals cal destacar la de les famo-

ses roques de Benet als Ports de Besseit.

Per últim, també hem d'informar-vos que hem mantés diverses reunions i contactes amb altres entitats; potser la més important de totes siga la reunió que vam mantenir amb dos representants del Centre Excursionista de València, en la qual, en una

conversa distesa i amigable, vam aplegar a establir uns lligams i unes bases de col·laboració amb ells, per tal de salvar i superar d'una vegada les diferències que han pogut sorgir entre ambdues organitzacions, i això sempre presidit pel respecte mutu i en benefici de l'excursionisme en general al nostre País.

□

Per a tota
la família

OPTICA MAYOR

ULLERES + CRISTALS
+ SEGUR

desde **6.900 Pts.**

C/ Major, 16 - CASTELLÓ
Tel. 23 53 12

VISION GRUP
OPTICAS

AVUI PARLA...

VICENT PITARCH

• ESBÓS DE VOCABULARI MUNTANYENC

Al núm. 9 (març 95) de *L'Estel* vaig assajar un *Petit tresor del senderisme*. Era, bé que ho advertia, una manera personal de contribució al 40è aniversari del Centre. Potser siga oportú de completar aquella mostra lèxica amb un esbós de vocabulari referit a la muntanya. En aquesta ocasió el presente, a més, sota el format clàssic dels repertoris lexicogràfics.

abisme *m* Profunditat molt gran, precipici.

abric *m* Balma.

agulla *f* En una muntanya, roca terminada en punta.

aiguavés, aiguavessant *m* Vessant.

altell *m* Petita elevació en el terreny.

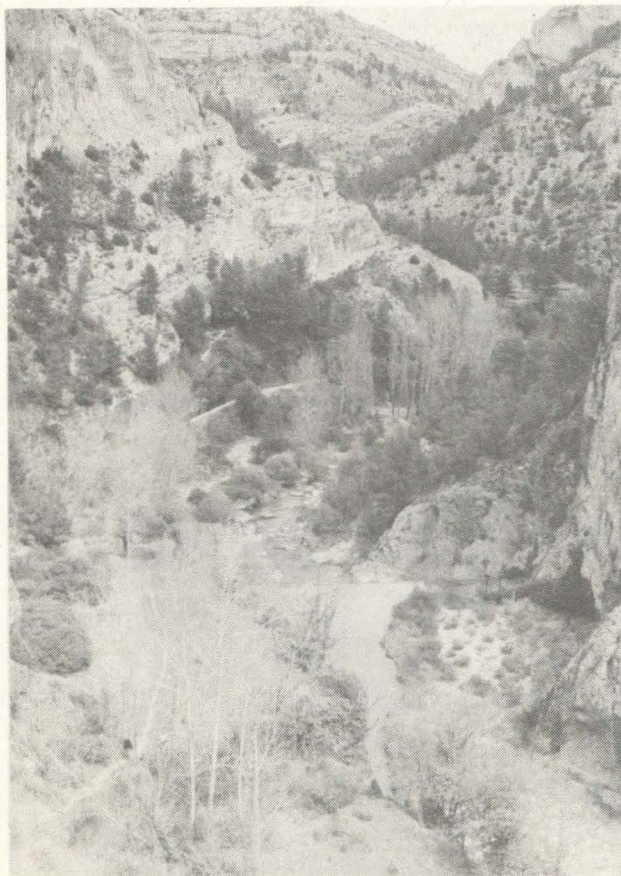
altiplà *m* Elevació del terreny amb una superfície plana.

avenc *m* Cavitat natural constituïda per un o diversos pous.

balma *f* Cavitat poc profunda en una paret de roca o un vessant rocallós. (Oposada a *cova* 'cavitat subterrània'.)

caire *m* Aresta d'un angle sortint; vora, límit, del cingle.

canal *f* Escletxa o fissura de grans dimensions oberta de dalt a baix d'una cinglera.

Congost - Villarluego - Cantavieja

Balma - Terme Carrascosa (Cuenca)

Foto: ANNA BUESO

carena (aresta) *f* Línia divisòria de dues vessants.

castellera *f* Crestall de penyot a mitjan d'una muntanya.

cim *m* Punt més elevat.

cimal *m* Cim de muntanya. (Vegeu **grenxa**, **pic**, **pica**.)

cingle *m* Espadat de roca que forma precipici, al cim o en el pendent d'una muntanya.

coll *m* Depressió pronunciada a la carena d'una serralada. Pas estret entre muntanyes.

collada *f* Coll d'una certa amplària.

coma *f* Depressió més o menys profunda i planera en terrenys de muntanya.

comalada *f* Coma prolongada; circ i vall glacial en forma de coma.

congost *m* Vall estreta entre muntanyes, de vores abruptes, excavada per les aigües d'un riu. Fou.

covarxo *m* Balma menuda. (Els covarxos són llocs habituals de pintures rupestres.)

crestall *m* Esquema o llom de les muntanyes.

empenyalar-se *v* Enfilarse per penyes o penyals en un lloc gairebé inaccessible, d'on és molt difícil de baixar.

encimbellar-se *v* Enfilarse en un punt elevat.

enfilarse *v* Pujar valent-se de peus i mans.

escalada *m* Tècnica de pujar una muntanya per un indret difícil i amb l'ajut de mitjans artificials.

escalar *v* Pujar una muntanya segons la tècnica de l'escalada.

escarpament *m* Vessant d'un terreny amb una forta inclinació.

Foto: ANNA BUESO

escarpat *adj* terreny escarpat Dit d'una altura de pendent fortíssim.

espatat *m* Roca o tros de terreny vertical o molt rost, això és, de pendent fort.

esvoranc *m* Buit causat per un despreniment.

(*Sima*, en esp.)

falda *f* Part inferior d'una muntanya, d'una serralada.

fou *f* Estretor d'una vall profunda, goles d'un riu; congost pregon i cavernós. (En l'actualitat, la sensibilitat ecologista envers el projecte d'autovia València-Madrid atorga una rellevància notòria a **les fous del riu Cabriol** - cast. Cabriel.)

frau *f* Congost.

gelera *f* Massa de gel acumulada a les zones altes de les muntanyes.

gorja *f* Avenc.

grenxa *f* Cim de muntanya molt espatat.

(Vegeu, **pic**, **pica**.)

grimpar *v* Enfilarse.

mall *m* Roca sortint, al cim d'una muntanya.

malladar *m* Balma (cova a la muntanya), a propòsit per a arrecerar-s'hi el pastor i el bestiar. (Naturalment deriva de **mallada** —què us suggereix el plural (**les**)

Mallades?—, 'lloc arrecerat on pastors i ramats

s'aturen a reposar'.)

Espadat - Montcaro - Paùls

Foto: ANNA BUESO

Mall - Villarlengo - Cantavieja

Foto: ANNA BUESO

muntaner muntanera *m i f* Guarda de muntanyes.

muntanyenc muntanyenca *adj* Relatiu o pertanyent a la muntanya; que habita a la muntanya.

m i f Practicant del muntanyisme.

muntanyès muntanyesa *adj* Relatiu o pertanyent a la muntanya; que habita a la muntanya.

muntanyisme *m* Excursionisme.

obaga *f* Vessant d'una muntanya més ombrívol, més humit. (Oposat a **solell**.)

osca *f* Pas estret i ple de cingles, en una serralada.

penya-segat *m* Cingle.

pic, pica *m i f* Cim agut d'una muntanya. (Vegeu **grenxa**.)

planissa *f* Pla en una serra; planell.

port de muntanya *m* Pas d'una muntanya que en comunica dues vessants.

portell *m* Diminutiu de port de muntanya (*El Portell de Cati*); buit que deixa en una marge una ensulsida.

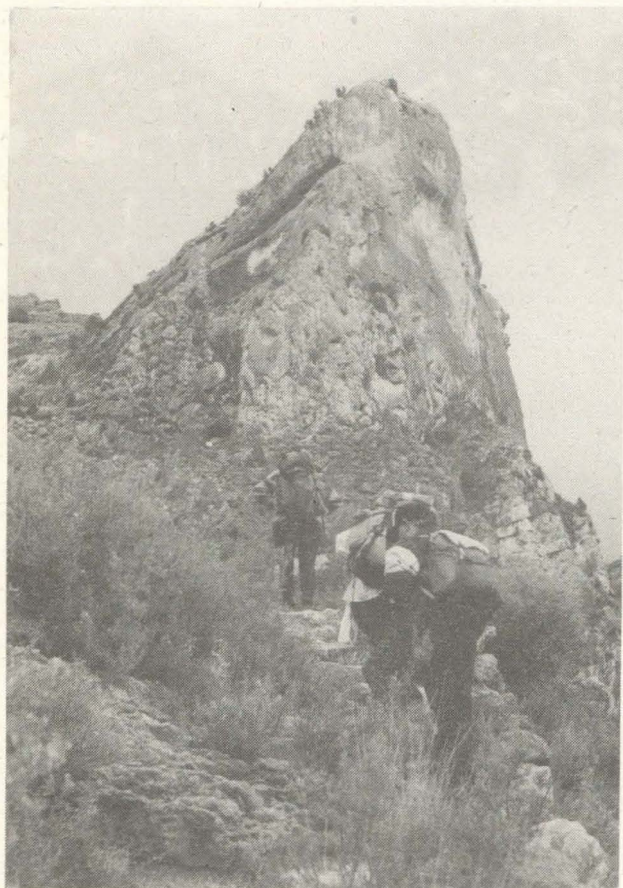
relleix *m* Replà que ix enfora de la superfície més o menys vertical d'un cingle, d'un mur, etc.

repeu *m* Part baixa d'una muntanya que fa com de base de la part més elevada.

replà *m* Tros pla i horitzontal en un terreny que fa pendent.

respatler *m* Contrafort de muntanya.

ressalt *m* Part que ix enfora interrompent la planor d'una superfície. *En la seua caiguda rostos avall, va deturar-lo un ressalt del terreny.*

Pic - Pica - Villarlengo - Cantavieja

Foto: ANNA BUESO

ribàs *m* Marge espadat.

rossola *f* Lloc pelat i lliscós en un rost o pendent.

rost *m* Terreny de pendent considerable. *Puja rost amunt. Han redolat rostos avall.*

saplà *m* Tros de terreny pla en el vessant o al cim d'una muntanya.

serral *m* Muntanya de cim allargassat.

solell *m* Vessant d'una muntanya més assolellat.

(Oposat a **obaga**.)

tallat *m* Cinglera, penya-segat, serra abrupta.

tàlveg *m* En una vall, línia que uneix els punts més baixos del seu curs, des de la naixença fins a l'eixida. (*Vaguada*, en esp.)

tartera (o **tarter** *m*) *f* Extensió de terreny, al flanc d'una muntanya, coberta de pedres despreses dels cims.

timba *f* Precipici, pendent vertical o molt rost.

vessant *m* i *f* Declivitat per on s'escorre l'aigua; costat, pendent d'una muntanya.

Entre les varietats de **muntanya** hi ha el **puig**, el **pujol** o **turó** i el **tossal**, definits pel grau de pendent; en aquesta sèrie, el **puig** és de pendent més marcat, enfront del **tossal**, de pendent més suau.

• • •

Finalment, la saviesa popular ha generat refranys de muntanya, com ara:

Els de muntanya tenen gran manya — A la gent de muntanya, qui la perd la guanya — Qui de la muntanya es vol enamorar, per Sant Joan hi ha d'anar — Quan la muntanya plora, la plana riu — Una muntanya es pot aplanar, però un geni no es pot canviar — Les persones es troben, que les muntanyes no.

SCHWEIZ
SEGUROS

COMPANYIA ANÒNIMA D'ASSEGURANCES

José María Verdés Cid

DELEGAT PROVINCIAL

MATERIAL D'ARXIU

LES ILLES COLUMBRETES I EL C. E. C.

I és que la relació del CEC amb aquestes illes ve de lluny. Va ser l'any 1963 quan es visitaren per primer cop. Suposem que va ser una bona experiència perquè intentaren repetir-la dos anys després, el 4 de juliol, per a ser exactes. Tant és així, que per a que la data d'aquesta segona travessia no passara desapercibuda per la història d'aquesta entitat, i potser poguera, uns anys després, rememorar-la, es va editar una publicació commemorativa de l'event. Fullegem-la:

Vicent Sos Baynat parlava de geologia: «Las islas Columbretes son un archipiélago formado por restos de unos asomos eruptivos, que en gran parte han desaparecido por la poca consistencia de algunos de sus materiales rocosos lávicos y por las acciones demoledoras del persistente oleaje marino... El testimonio más elocuente lo constituye la isla grande, la llamada Montcolibre, resto evidente de un cráter en forma de anillo pétreo partido por el sector de levante, semejando una C, y dando lugar a una ensenada o puerto natural, llamada oficialmente puerto Tofiño. La altura mayor de esta isla está a 68 m. sobre la superficie del mar.»

Unes quantes pàgines més avant, es fa memòria d'un altra expedició, la de Tomba-Tossals i amics, que volien, tot cal recordar-ho, conquerir les illes pel Rei Barbut. Però que siga el mateix J. Pascual i Tirado, el qui, recordant aquell viatge, ens done més dades, ara mitològiques, sobre les illes:

«Parla la Prehistòria: En la mateixa d'un tossalet, on hi ha unes casetes de volta, habitades per pastors sense més ordenances que lo gaiato, ni més rei ni roc que lo més valent,

anomenat i conegut per tossal de les Serretes, en la mar llatina endins, ne hi ha unes illes que si bé són batejades en los jorns de maror per les embravides ones, no els han posat nom encara; dites illes són poblades per gent farona, ferèstega; hòmens desmesurats, per l'alçària jagants, per l'amplària tonells, d'estrètua força, renyidor, lluitadors sempiterns, tenen molt de braç per a la fona, molt amics de fer arca àdhuc de illa a illa, i ab tanta fúria, que moltes vegades han quedat tots fets uns Sants Llacers. Viuen en coves, no se tallen mai la gaseta, ni la barba, ni les quartilles, ni les ungles; ni se renten la cara. ni juguen al flendi, i està provat que tenen tal espasme al foc, que un misto de cartó és prou per a fer-los córrer espantats a quatre cames. Per l'estudi que s'ha fet d'ossos, trossos de pell que se deixaren en enganxons, testos, cudols pulimentats, falcates i demés eines de cuinar i de lluitar que s'han enconrat, s'ha tret en net que provenen de la Filistea, veïna de la regió Cananea; total filisteus entravessats de cananeus. Fins ací tot lo que s'ha pogut escórrer de l'estudi i cavilacions, pegant-li voltes als cudols, soliferrums, ceràmica, llances, fibules, braçalets, anells, tanques de cinturó i demés troballes fetes en aquells indrets.

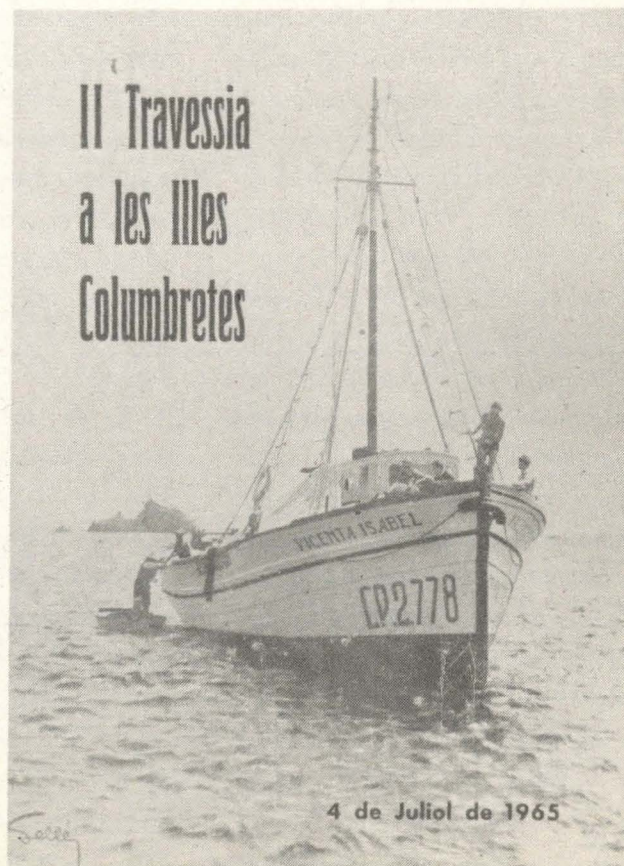
I diu la Història: Són les illes anomenades Columbretes o Montcolobret un estol d'illots de rocam, sense gens de vegetació; abunden els aliacrans i les serps, i més que res cudols i cudolots, no havent allí més que entropessons; els osells que per allí passen no se paren més que un moment, perquè la por no els dixà temps per a més.

Unes illes són grans, altres massa menudes, verdaderes illetes; se diu si en l'anomenada Bergantí, ne hi hagué en temps passats una gran fogata en ses entrameses, un ver volcà; én la Colibrís que hi ha una gran graonada feta des de molt antic. Hi ha autor que diu que en temps passats ne hi havia gran boscam i fruites de totes maneres; nosaltres no podem assegurar-ho, puix hui estàn desertes per la fugida feta pels pobladors, ahuxats per una gran ploguda de cudols i foc que de dalt els va vindre.»

Dóna goig fullejar aquesta antiga revista, oi que sí? Però això és no res, comparat amb el que ve ara; aquesta publicació està arxivada al Centre, junt amb dues circulats de l'època. Les dues són de pren pa i mulla.

La primera duu com a capçalera: «El per què no s'ha fet l'excursió a les Illes Columbretes», i en ella podem llegir el següent:

«... el dia abans de la partida..., es va rebre una crida telefònica del Patró, en la que es deia que amb les condicions que se li exigien, no podia fer el viatge. I anem a veure quines eren les condicions:

a) Havien d'anar lanxes amb motors, per cada 10 persones, entre passatge i tripulació, que feien un total de 39.

b) Un xalec salvavides per cada persona, més un salvavides per cada dues.

Vàrem arribar a la conclusió, que carregades a la barca les lanxes, que no n'hi ha cap al port de Castelló d'aquest tipus, més els salvavides, ja no cabiem ningú del passatge.

... I tenim referències fidedignes, que en data recent s'havien fet d'altres viatges, sense tenir en compte aquests requisits, vàrem enviar al diari aquesta nota:

«CEC.—SE HA SUSPENDIDO EL VIAJE A COLUMBRETES.— Por disposición de la Comandancia de Marina, y alegando motivos de seguridad, se ha suspendido el viaje; lo que comunicamos a los socios del Centro para su conocimiento.

Nos hacemos cargo de esta decisión de la Comandancia, al aplicar estas normas, que tienden a eliminar los riesgos en los viajes marítimos. Reciente está aún la Festividad de San Pedro, en que las barcas iban con 60 ó 70 pasajeros a bordo, sin tomar ni siquiera las más elementales medidas de precaución. Y en fecha reciente —unas tres semanas— de la motonave "LLORET DE AVILA", a las Columbretes, sin llevar salvavidas ni el equipo reglamentario; esto nos hace suponer que nuestras vidas son más apreciables que las de los demás.

Lo que sinceramente lamentamos es que no se nos haya comunicado, con la debida antelación y no cuando algunos de los excursionistas, procedentes de Barcelona y Valencia, estaban ya de viaje.»

Fins aquí la primera circular. Ara, la segona..., aquesta sí que n'és, de bona!:

«Como continuación a nuestra

anterior circular, y teniendo en cuenta algunas falsas interpretaciones a la misma, nos vemos en la necesidad de tener que aclarar algunos conceptos:

1.º Se ha hecho responsable a la Comandancia de Marina de la suspensión del viaje; y ello no es cierto, siendo así que el armador no pudo reunir o no disponía del material de salvamento adecuado; pero en ningún caso se suspendió el viaje por orden de la Comandancia de Marina.

2.º El material exigido, aparte de los chalecos salvavidas y los salvavidas, no incluía lanchas con motores fuera borda, sino que se trataba de balsas de las que hay en abundancia en el puerto de Castellón. Así que esto fue una mala interpretación del Armador.

3.º En cuanto a las referencias de que se hablaba en la anterior circular sobre los viajes de la embarcación LLORET AVILA y la procesión de San Pedro, se trata únicamente de informaciones de segunda mano, de las que nosotros ignoramos su exactitud.

4.º La Comandancia de Marina, con ánimo de facilitar la posibilidad de la excursión, aconsejó el alquiler de otra embarcación si el armador de la

primera no podía conseguir las balsas que le hacían falta.

5.º Por último, lamentamos el contenido de la nota que dirigimos al diario MEDITERRANEO, producto de la ofuscación y malhumor de los primeros momentos.

Castellón, julio de 1965.»

• • •

I és que era un altra època, i calia filar molt prim per tal de no pillar-se els dits...

Queda ara explicat per què s'ha tardat més de vint-i-cinc anys en tornar a les Columbretes. Perque, no us penseu..., tornàrem, ja ho crec que tornàrem! Fa quatre anys, com qui trenca un malefici, s'es van fer, al llarg de juliol i agost, cinc o sis viatges efectius. Plens d'il.lusió, l'any següent es programà un altra vegada, i es suspengué; segones parts no foren mai bones.

El vaixell que devia fer el viatge s'afonà al port després d'un temporal; diuen que per estar mal lligat.

Enguany, cabuts, ho intentarem de nou. Ja veurem per on bufa la proviència.

COMISSIONS

• PÀSQUA AL MAS DE LES MALLAES

Joan Carles Figàs i Guinot

Aquesta pàsqua, com estava previst, començaren els treballs per a transformar en un refugi el mas que el Centre té al massís del Penyagolosa.

En un primer moment existien els lògics temors davant un tipus de feina desconegut per a la majoria dels qui hi anàvem, però la bona predisposició i les ganes de treballar que duiem foren suficients per vèncer els normals recels que es tenen quan s'inicia una feina.

Bona prova en fou que la vesprada del primer dia desmuntàrem pedra per pedra en un vist i no vist la paret sud que calia desfer per ampliar el que serà el futur menjador del refugi. La rapidesa amb què realitzàrem la feina i les ganes que exhibírem tots,

ens encoratjaren a afrontar el segon dia, que es presentava delicat i feixuc, ja que havíem de començar a fer formigó (manualment, no cregueu pas!) i realitzar l'encofrat que sustentaria la base de la nova paret exterior en el mateix límit del bancal.

En finalitzar el divendres i després de múltiples carretades de grava, pasteres de formigó i transport de pedres, la base començava a prendre forma i esdevingué realitat dissabte, quan fou finalment acabada. Aquest mateix dia, aprofitant l'arribada de més personal, traguérem les teules del mas formant dues cadenes humanes, amb la qual cosa finalitzàrem aviat. El diumenge començàrem a alçar la paret amb la tècnica de la pedra seca, tot i la nostra inexperiència en aquestes arts; aquesta feina ocupà també el darrer dia i va posar fi als treballs,

per ara. Després d'endreçar-ho tot, emprenguérem la tornada satisfets per la feina realitzada i il·lusionats en continuar la tasca iniciada.

ESQUÍ • EXCURSIONISMO
**PACO
 LLAN
 SOLA**
 CAMPING • AVENTURA

**DESCOMPTE
 ESPECIAL
 C. E. C.**

Escalante, 7 i 9 - Tel. 20 12 38
 Alloza, 50 - Tel. 21 49 17
CASTELLÓ

Només ens resta dir que us animeu a participar-hi, ja que quants més hi siguem, abans enlestirem la feina i podrem estar orgullosos de tenir un refugi propi a un paratge tan estimat per nosaltres com el Penyagolosa.

Ànims i al tall!

COMISSIÓ MALLAES

NOTES :

- 1.ª Qui estiga interessat en participar-hi, que es pose en contacte amb la comissió que s'ocupa d'aquesta tasca. Us informem a més que podeu fer donació de tot allò que pugui ser interessant per al mas (piques per la cuina, una porta pel servei, dues portes metàl·liques per l'exterior, rajoles de Zona. mà, etc.).
- 2.ª No podem finalitzar sense agrair profundament a Ferran Sanchis i la seua dona, Carme, per la seua amabilitat en allotjar-nos al seu mas tot i la gentada que hi érem.

• 40 anys obrint camins

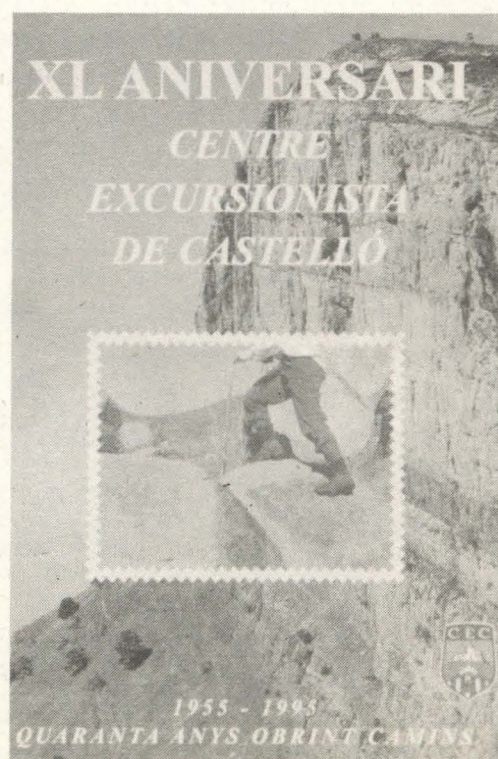
Amb aquest lema celebrem l'aniversari..., i en el camí d'aquests últims dies hem tingut l'acte inaugural, l'actuació de Raimon i la travessa de les Agulles...

La comissió Organitzadora agraïm la vostra assistència a tots aquests actes, ja que estan pensats per a passar-ho el millor possible tots junts.

Però volem recordar-vos que el camí acaba de començar.

Us esperem als propers actes, ja que el camí continua...

COMISSIÓ 40 ANYS

ACTIVITATS PREVISTES

JULIOL

					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

De Fredes a Besseit pel Matarranya.

Campament infantil a Benigànim.

Juliol, 20; a Agost, 30: Campaments mediambientals a Penyagolosa i a la Tinença de Benifassà.

AGOST

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Campament social a Penyagolosa.

SETEMBRE

				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Pirineus (Andorra - Núria).

Cantavella - Iglesuela - Culla.

40 ANYS

• ACTIVITATS DEL 40è ANNIVERSARI DEL CEC

MES DE SETEMBRE: Inici del cicle audiovisual sobre excursionisme i educació mediambiental a les escoles.

MES D'OCTUBRE: DIA 1: Excursió al Tossal dels Tres Reis, on es col·locarà la segona manisa commemorativa. — DEL 15 AL 31: Exposició de diversos materials (fotos, banderins, reculls de premsa, revistes) sobre la història del Centre Excursionista, al Centre Municipal de Cultura. Activitat organitzada pels veterans (a determinar). Inici del Cicle de Conferències sobre «l'excursionisme, la cultura i la natura a les nostres terres», a la Sala d'Actes de l'edifici «Hucha», de Castelló, en les quals intervindran: Germà Colon, Vicent Ferrís, Ferran Arasa, Lluís Mulet, Manuel Costa, Daniel Gozalbo i Ferran Sanchis.

MES DE NOVEMBRE: Setmana de Cinema de Muntanya al Teatre del Raval de Castelló. — DIA 24: Homenatge a Miquel Peris i Segarra a la Sala d'Actes de l'Institut Francisc Ribalta, en el transcurs del qual es lliurarà el 1r. Premi de Poesia de Muntanya «Miquel Peris i Segarra». — DIA 26: Excursió al Pic de l'Espadà, on es col·locarà la tercera manisa commemorativa.

MES DE DESEMBRE: DIA 16: Sopar extraordinari i cloenda dels actes commemoratius del 40è Anniversari, als salons del Casino Antic.

PROGRAMACIÓ D'ACTIVITATS PEL 3.ER TRIMESTRE DE 1995

JULIOL: 8-9

**DE FREDES A BESSEÏT PEL
MATARRANYA**

Clàssica excursió dels estius, sempre que hi haja aigua, en la qual es baixa de Fredes a Besseït pel curs del riu Matarranya i es passen les espectaculars gúbies. Es fa nit a Besseït i a l'endemà es remunta el curs del riu Ulldemó, que també val la pena pels seus paisatges. És convenient portar calcer per caminar per dins de l'aigua i també algun plàstic per protegir la motxil·la.

JULIOL: Del 16 al 22

**CAMPAMENT INFANTIL A LA
GRANJA-ESCOLA
«TORRETA DEL MARQUÉS»
BENIGÀNIM**

Es tracta d'una Granja-Escola adaptada sobre una casa senyorial del segle XVI. És una instal·lació rural, acondicionada com a centre educatiu que utilitza com a material didàctic, d'estudi i anàlisi, aquells elements que són propis d'una explotació agrícola i ramadera.

El campament està obert a xiquets-es, de 7 a 14 anys. El preu estarà al voltant de les 20.000 pts. i ja es pot fer la inscripció al CEC.

JULIOL: 20

A

AGOST: 30

**CAMPAMENTS
MEDIAMBIEN-
TALS A
PENYAGOLOSA
I A LA
TINENÇA DE
BENIFASSÀ**

Aquests campaments es convoquen en quatre torns de deu dies a cadascun dels dos llocs. Total vuit torns. Com sabeu, la finalitat dels campaments mediamambientals és l'orientació dels visitants i la protecció de l'entorn. Es diu als visitants on es pot acampar o fer foc i quines són les precaucions que han de prendre. Està obert a persones d'edat superior als 18 anys. Els campaments estan condicionats a les subvencions sol·licitades a la Conselleria de Medi Ambient.

AGOST: 1 al 15

**CAMPAMENT SOCIAL A
PENYAGOLOSA**

Serra de Borriol - «Pins cremats»

Foto: ANNA BUESO

Activitat programada dins dels actes del 40è aniversari del CEC. Hi haurà activitats per grans i menuts. Aquests tindran monitors que els orientaran i dirigiran. Per tant, hi haurà activitats conjuntes i separades. Està oberta la inscripció al CEC.

SETEMBRE: 2 al 9

PIRINEUS (Andorra - Núria)

Enguany l'excursió de Pirineus eixirà d'Andorra i arribarà fins Núria. Aquesta clàssica excursió s'està organitzant ara. Per conèixer els detalls cal passar pel CEC.

SETEMBRE: 23-24

**CANTAVELLA - IGLESUELA -
CULLA**

Es tracta d'una excursió que ja hem fet parcialment en diversos trams, però no mai completa com ara. La idea consisteix en seguir primer el GR-8 des de Cantavella fins l'Anglesola i des d'allà anar fins Vilafranca i seguir pel PRV-1 per enllaçar amb el GR-7 un poc abans d'aplegar a Culla. Oportunament us informarem del que cal portar, en principi dormirem a Vilafranca, però ja ho confirmarem.

Pirineu Navarrés 94 - Arrizabalaó Abodi, 1.496 m.

Foto: ANNA BUESO

AVANÇ D'ACTIVITATS PER ALS PROPERS MESOS

OCTUBRE, 1

TOSSAL DELS TRES
REIS.

OCTUBRE, 7-8-9

MONTSENY.

OCTUBRE, 21-22

ALCOI - LA FONT ROJA.

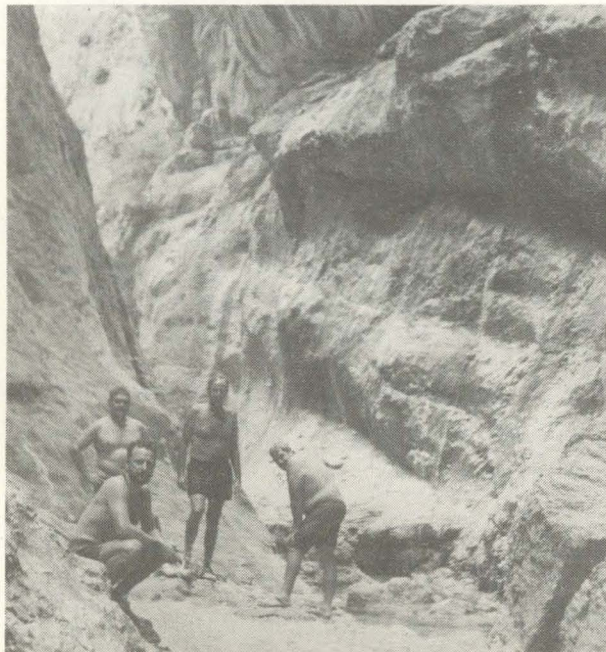

Pirineu Navarrés 94 - Fàbrica d'Orbaizeta

Foto: ANNA BUESO

NOTES DE SOCIETAT

— Fa poc ens vam aplegar al mas del «Presi» un gran nombre de voluntaris i, malgrat un poc de retard, vam celebrar el dia de l'arbre. Es van plantar 250 carrasques als terrenys que el CEC té al mas de les Mallaes.

Matarranya, 1993

Foto: ANNA BUESO

La gent hi va treballar amb molt d'entusiasme i l'ambient va ser bo. Diuen que qui planta una carrasca mai no podrà gaudir de la seua ombra. Esperem que alguns dels qui hi van participar visquen prou per poder-ho fer i, si més no, que servezca per a que els futurs membres del CEC se n'aprofiten.

Aquest són alguns dels noms dels qui van col·laborar: Loles, Arturo,

Xavi, Carme, Pep Manasé, Maria, Elena, Joan Carles, Guillem Escolano i família, Guillem, Ismael, Paco, Ana, Rosa amb els dos fills... Gràcies a tots, car es va fer un bon treball, i és que, com diu el refrany... La gent fa la guerra.

Tot i això, no us penseu que tot va ser treballar; l'aspecte gastronòmic també va estar molt ben estudiat. Dissabte per sopar, Ana ens

va obsequiar amb una saborosa sopa de ceba que va agradar molt al poble, i vam seguir amb xulles a la brasa. Diumenge per dinar, Guillem ens va mostrar les seues dots de cuiner i ens va preparar una deliciosa paella valenciana per a 30 persones, insuperable, i entre rialles i molta alegria ens vam beure algunes ampolles de bon vi «rioja» que el «Presi» va treure del celler.

... això de plantar arbres caldrà repetir-ho...

— Va passar a l'excursió de Montserrat. Al cap de mitja hora d'haver començat a caminar s'havia perdut tot el grup pels voltants de la Gorra Frígia. És bastant normal que ens perdem, però em sembla que eix dia vam batre tot un record. Ah! i quan vam preguntar pels responsables, ningú n'era. Afortunadament al remat tot es va arreglar, i després de pujar a quatre grapes per un abocador, vam trobar un altra senda i tot es va sol·lucionar.

... On hi eres, Pitarch?...

— I què em dieu de l'excursió a Cuenca?, el viatge va ser un poc llarg, però ara ja no tenim problema perquè com l'autobús porta TV. es pot posar

una pel·lícula i s'hi amenitza el trajecte. Però aquesta vegada no vam poder acabar de veure-la perquè «Elenita» amb una ordre seca i tallant al conductor, va fer parar la TV, i ens va fer una allocució didàctico-cultural que ens va deixar bocabadats.

El que està clar que no li manaca a aquesta xica és caràcter.

... mans blanques no ofenen...

— A les rutes que s'organitzaven a Cuenca cada dia, Arturo va estar molt bé; gràcies al seu talent natural per fer de guia i la serenitat que el caracteritza durant els moments més difícils, va estar sempre pendent de tot i de tots..., si exceptuem el darrer dia, que va fer com el capità Aranya: va abandonar al grup quan baixàvem el barranc del riu Cuervo i la feina va ser per sortir-ne.

... Arturo, ets el millor!, amb tu a la fi del món.

— De tota manera i en favor

d'«Arturo», cal dir que va estar molt encertat amb les meravelloses cambres que ens va reservar al Balneari de Solán de Cabras, i així mateix el restaurant, que era de gran qualitat. Encara recordem les miques a la Pastora i els ous fregits amb xoriço.

... Una estona molt agradable i una excursió màgica...

— El nostre polifacètic, infatigable i perpetu president Paco Navarro, va estar signant llibres de la guia de Penyalosa en un local de Castelló de molta anomenada. Sabem que n'està preparant un altre sobre La Tinença de Benifassà i entre un llibre i l'altre encara té temps per concedir entrevistes a periòdics, ràdio... i coquetejar una miqueta en política.

... Qui li portarà el despatx, a aquest xicot?...

— Darrerament trobem a faltar en les excursions l'«Ernestito». Que és el que passa que no se'l sol veure da-

rrerament? Serà que està enfadat? Pot ser no és troba bé o serà veritat això que es sent per ahí de que està patint de mal d'amors?

... Torna, «Ernestito»! Nosaltres també et volem!

— Ens arriben comentaris de que a les conferències, sessions de diapositives i de formació cultural que s'organitzen als locals del CEC, hi va poca gent.

Què és el que passa? Poc d'interès per la cultura, poca informació o simplement manca de ganes?

— Molt de públic i cares conegudes al recital de Raimon, que estava programat com un dels actes estel·lars de les celebracions del 40è aniversari del CEC.

L'acte va estar molt bé i va ser força brillant, «Chapeau» a l'organització, que amb el seu treball i la seua constància van aconseguir oferir-nos un espectacle de gran relleu del qual tots ens hem de sentir orgullosos.

... El qui sap, sap, i el qui no...

PASSATEMPS I CALAIX DE SASTRE

• LA FONT FANTASMA

No hi ha sort, la font que Anna va fotografiar a l'excursió Fondegulla - Montan, ningú no l'ha encertada.

Ja veurem aquesta...

• EL FANTASMA DE LA FOTO

Al número anterior, Ricard Linares ens va passar una foto que ho va posar difícil, però no per tothom. Marisol ha encertat, sense dubtar ha dit: «Cava és el fantasma.»

Ja és tot aclarit.

Marisol, passa per la samarreta, i a la propera excursió ho celebrarem brindant amb CAVA.

Ara observeu bé. Qui és el fantasma?

Ràpid, truqueu al Centre o passeu. Lorena us apuntarà i les samarretes podran ser vostres.

EL RACÓ DEL FOC

• SOPA DE CARABASSA

INGREDIENTS (per 4 persones): 800 gr. de carabassa sense corfa ni pinyols, 200 gr. de creïlles, 1 litre de brou de verdura, 1 porro, 2 dents d'all, 1 branqueta de juliverd, formage ratllat (facultatiu), oli, sal.

PREPARACIÓ: Es talla a bocins la carabassa amb el porro, es pelen els alls i es bull tot amb poca aigua fins que la verdura estiga tendra; es pela i es bull la patata; s'escorren les diverses verdures; es posa oli en una cassola i es sofregeix la

carabassa amb el porro i l'all; s'hi aboca la creïlla bullida i es passa tot pel colador xinés; s'hi afegeix el brou de verdura i es tasta de sal. Es pot servir aquesta sopa freda o calenta, empolsimada amb juliverd picat i amb formatge ratllat; també es pot posar pa fregit, pernil tallat molt fi, etc.

• PASTÍS DE FRUITA D'ESTIU

INGREDIENTS (per la pasta): Un got de vi d'oli, un got de vi de cervesa, 4 cullerades soperes de sucre, un pessic de sal, farina, una plata de forn pinzellada amb oli (pel farciment); farina, sucre, 1 copa de mistela, fruita variada (albercocs, bresquillos, prunes, raïm, meló, poma, pera, maduixes, etc.).

PREPARACIÓ: Es barreja la cervesa amb l'oli, el sucre i la sal i s'hi posa la farina necessària per fer una pasta tova que no s'enganxe a les mans; es pasta fins que estiga ben fina; es posa 15 minuts a la nevera i s'escampa damunt la plata fent una vora perquè no vesse el farciment. S'empolsima el fons de la pasta amb un grapat de farina; es pela la fruita que es puga pelar, es treuen els pinyols, es talla a bocins quan això siga necessari i es cobreix la pasta alternant colors i classes per tal que quede bonic; s'empolsima la fruita amb farina, amb sucre (generosament) i es rega amb la mistela; s'enforna fins que la pasta estiga daurada i la fruita cuita. Es menja freda.

Ara vet aquí un altra de les activitats que el CEC organitza per celebrar el 40 aniversari de la seua fundació, ANIMEU-VOS A PARTICIPAR-HI.

Ir Premi de Poesia de Muntanya «Miquel Peris i Segarra»

El Centre Excursionista de Castelló, amb la col.laboració de la Fundació Dávalos-Fletcher, la Diputació Provincial de Castelló i la Conselleria de la Generalitat Valenciana, convoca la 1ª edició del Premi de Poesia de Muntanya «Miquel Peris i Segarra», d'acord amb les següents BASES:

1. Podrà participar qualsevol persona, sense limitació de nacionalitat o lloc de residència.
2. Les obres hauran de ser inèdites i escrites en valencià.
3. La temàtica versarà indefectiblement sobre la muntanya, l'excursionisme, l'ecologia o el patrimoni natural.
4. Els treballs hauran de presentar-se mecanografiats a doble espai, per una cara i en format DIN-A4.
5. L'extensió serà l'habitual d'un volum de poesia.
6. Es concedirà un únic premi de 500.000 pessetes. L'obra guanyadora serà publicada per la Diputació de Castelló.
7. El termini d'admissió d'originals finalitzarà el dia 30 de setembre de 1995. Les obres s'hauran d'adreçar per quadruplicat al CENTRE EXCURSIONISTA DE CASTELLÓ, carrer Isabel Ferrer, 60, 12002 Castelló de la Plana. Personalment, de 20 h. a 21'30 h., dimecres i divendres, o bé per correu certificat.
8. Les obres s'identificaran amb un lema que constarà també en sobre tancat a part, on figurarà el nom, adreça, telèfon de l'autor/a.
9. El lliurament del premi tindrà lloc durant el transcurs d'un homenatge a Miquel Peris, dins dels actes del 40è aniversari del Centre Excursionista de Castelló, que se celebrarà el dia 24 de novembre de 1995, a les 20 h., a la sala d'actes de l'Institut Francesc Ribalta de Castelló. La persona guanyadora haurà d'assistir obligatòriament i llegirà una selecció dels poemes premiats.
10. No es mantindrà correspondència sobre les obres presentades, ni es tornaran als autors. Les obres no premiades seran destruïdes després de fer-se públic el veredict del jurat.
11. El jurat podrà declarar desert el premi si la qualitat de les obres presentades així ho aconsella. El jurat podrà resoldre, de manera inapel.lable, les qüestions no previstes en aquestes bases.

Molts de vosaltres ja haureu tingut el plaer de sentir a Josep Antoni la cançó del Riu Vermell, en la seua pròpia versió; per a que la memoritzem, i la propera vegada la cantem tots junts, ací tenim la lletra:

LA VALL DEL RIU VERMELL

*Pujarem les muntanyes més altes,
baixarem pels barrancs i congosts,
marxarem entre pins i carrasques,
amb la pluja o sota el sol.*

*La motxilla penjada a l'esquena,
la mirada a l'horitzó,
creuarem les rieres i cingles,
pas a pas amb esforç i il.lusió.*

*Des de'ls Ports fin a l'Alto Palància,
de la Plana fins al Montlleó,
de les Irtes al Camp de Morvedre,
amb el Centre me'n vaig d'excursió.*

*Quan la nit il.lumine la lluna,
i al més rigorós de l'hivern,
arribem a la fita obligada,
pujarem de St. Roc a St. Joan.*

*I si un dia ens manquen les forces,
i les cames no poden ja anar,
contarem aventures passades,
i riurem a la llum de la llar.*

RACO DEL SOCI

• PUJADA A PEU A PENYAGOLOSA EN UNA JORNADA.

Per JOSEP ANTONI MARTÍ I CLARÓS

ORIGEN DE L'EXCURSIÓ:

L'any 1990, després d'una pujada tradicional a Penyagolosa, no se li ocorregué a Vicent Andrio un altra cosa que dir que «el que nosaltres fem en tantes hores, vindran un dia quatre xiquets i, amb dues galetes i un sobret d'Isostar ho faran en un dia». De seguida vam recollir el quant i la resposta fou immediata: «Això ho fem l'any que ve sortint a les 5 del dematí i arribant de nit.»

Ja n'hi va haver prou: L'any següent es va posar al calendari d'activitats.

ANTECEDENTS: El primer any (1991), vam sortir de la plaça de Sant Roc a les 5 del dematí; hi participàvem: Vicent Andrio, Pasqual Fuster, Angel Iradi, Pasqual Peris, Miquel Miravet, Ramon Ruiz, Ernesto i jo. Les fotos de rigor foren fetes per Pasqual Fuster. Vàrem anar pel Barranc de les Parres i vam arribar al mas de Paco a les 20 hores. Vam parar a esmorzar abans de la Bassa de les Oronetes i vam dinar a Sant Miquel de les Torrosselles.

L'any 1992 vam pujar el 10 de maig i la marxa es va fer també pel barranc de les Parres; Paco Navarro portava el cotxe de suport, i ens va dur begudes a Sant Miquel, on vam fer cap per dinar; a dormir érem al mas de Paco. També tenim la foto de rigor de Sant Miquel, i cal veure les cares per fer-se una idea de la situació.

L'any 1993 va ser per mi molt assenyalat, perquè, aprofitant la marxa, jo vaig baixar de Sant Joan amb Angel Iradi, que em va acompanyar fins Sant Miquel de les Torrosselles, i vaig tornar a pujar junt amb Ramon Ruiz, Toni Gil, Pasqual Fuster, Pasqual Peris, Ferran Pagés, Ismael Piquer, Salvador i dos xics de la Vall d'Uixó, dels quals no recordo els noms, que es van quedar a Sant Vicent de Borriol. Es va sortir a les 5 del dematí i es va arribar a les 16 h. 50. Per primera vegada s'havia baixat de les 12 hores.

L'any 1994 va caure una forta nevada i Paco no més ens va deixar pujar fins a Xodos, perquè el camí a

Sant Joan estava impracticable per als tot terrenys. N'haviem sortit onze i a Xodos vam aplegar: Manel Cubertor, el Ciclista de les Coves i jo, i, un poc després, Pasqual Peris i un amic seu.

Per l'any 1995 Miquel Miravet va plantejar la possibilitat de fer la pujada a nivell nacional amb un temps mínim (15 hores més o menys) i donar a cadascú dels qui hi participen un record amb el temps en què han fet la pujada; amb aquesta finalitat hem fet la pujada de forma experimental, per veure en quin temps mínim ho podem fer nosaltres, quins serien els punts d'abastiment i què hauríem de menjar. Amb aquesta idea de fer la pujada corrent vam sortir i vam arribar: Pasqual Fuster, Miquel Miravet i jo; poca estona després de nosaltres va arribar Vicent Font, amb un temps d'un poc més de 9 hores; un poc més tard Alba Monfort i Toni Porcar Jr., amb 11 hores llargues; poc després van anar apareixent tots els altres companys: Carme Calaforra, Pasqual Peris, els dos amics que anaven amb ell... i tota la resta de participants fins el darrer, que va entrar abans de les 12 hores de marxa.

DESENVOLUPAMENT DE LA PROBA: En principi la idea era de fer corrent tot allò que es pugués, i per això, de Castelló a les Useres, llevat d'un tros de la Serra de Borriol i d'un tros de pista, es va fer pràcticament tot al trot. De les Useres a Sant Joan, la sortida de les Useres, la Lloma de Bernat i l'Arxivello es van fer caminant, i la resta corrent.

LOGÍSTICA: Per fer la pujada, comptàvem amb el suport moral de Ferran Martinavarro, que amb la furgoneta de Miquel Miravet ens esperava per donar-nos l'avitual·lament a Sant Vicent de Borriol, la Pedra, la Carretera de Vilafamés, la Bassa de les Oronetes, les Useres, Sant Miquel de les Torrosselles, abans d'entrar a Xodos, el Pla de la Creu i Sant Joan de Penyagolosa. Ell ens portà el menjar i la roba per canviar-nos a Sant Joan. Ximo Monfort va fer el mateix amb el grup que venia darrere de nosaltres, i ho va tenir més difícil perquè, a poc a poc, el gros es va anar partint en diversos grups.

CONCLUSIONS: En primer lloc lamentem que no haja vingut Ferran Pagés, perquè sabem que s'havia sacrificat molt; a la propera serà, que encara queden anys per davant.

En segon lloc vam veure que el suport de Ferran va ser de molta ajuda al llarg de la pujada; jo particularment degué de beure de l'ordre de 5 litres de líquid entre aigua i succs.

Pel que fa als queviures, vam menjar: tres dàtils, una galeta de les de Xavi, un triangle de codonyat... i la resta tot begut; això li dóna totalment la raó a Vicent Andrio.

També pensem sincerament que la marxa es pot fer més de pressa, però entrenant molt seriosament; a més, segons els pulsòmetres que Pasqual Fuster va dur per controlar les pulsacions, es va anar molta estona per damunt de les 145 pulsacions, i, en un esforç perllongat, això es nota.

La prova experimental està feta, i els controls on es poden posar els punts d'abastiment per a una futura prova nacional també estan més o menys clars; ara és cosa de que tots plegats ajudem a fer possible aquest somni que, segurament, li donaria al Centre un nom a nivell nacional entre les entitats que fan proves d'aquestes característiques.

Per acabar, vet aquí un resum de les dades:

PARTICIPANTS

• • •

ALBA MONFORT, TONI PORCAR JR., PASQUAL FUSTER, VICENT GARÍ, PEP MANASÉ, MIQUEL MIRAVET, CARMÉ CALAFORRA, PASQUAL PERIS, BASILIO CARDA, JOSÉ PASCUAL ALBIOL, VICENT FONT, MIQUEL ANGEL AGOST, RAFA d'Alcora, MARTÍN SÀNCHEZ i JOSEP ANTONI MARTÍ.

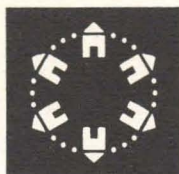
HORARIS:

Pasqual Fuster, Miquel Miravet i Josep Antoni pujen en 7 h. 43 min.

Vicent Font puja en 9 h. 50 minuts.

ALBA MONFORT i TONI PORCAR JR. (els dos més joves, amb 14 anys), amb 11 h. 25 min.

Poc després van entrar: Carme Calaforra, Vicent Garí i tots els altres, amb menys de 12 h.

DIPUTACIÓ
D E
CASTELLÓ

LLIBRES PUBLICATS DURANT L'ANY 1994

Las lluvias torrenciales en la Comunidad Valenciana.

QUEREDA SALA, J.; MONTON CHIVA, E.

Col.lecció Universitària.

Solar y Hábitat.

ORTELLS CHABRERA, Vicent.

Col.lecció Universitària.

Derechos históricos de los pueblos de la Plana a las aguas del río Mijares.

GARCIA EDO, Vicente.

Història i Documents.

III CONGRÉS D'HISTÒRIA I FILOLOGIA DE LA PLANA

Nuestros Arboles.

ALBUIXECH MOLINER, Jesús.

L'Institut F. Ribalta.

V. V. A. A.

LLIBRES DE PROPERA APARICIÓ

Catálogo florístico y vegetación de la comarca del Alto Mijares.

ROSELLO, R.

Leishmaniasis en la provincia de Castelló.

BELLIDO BLASCO, J., y otros.

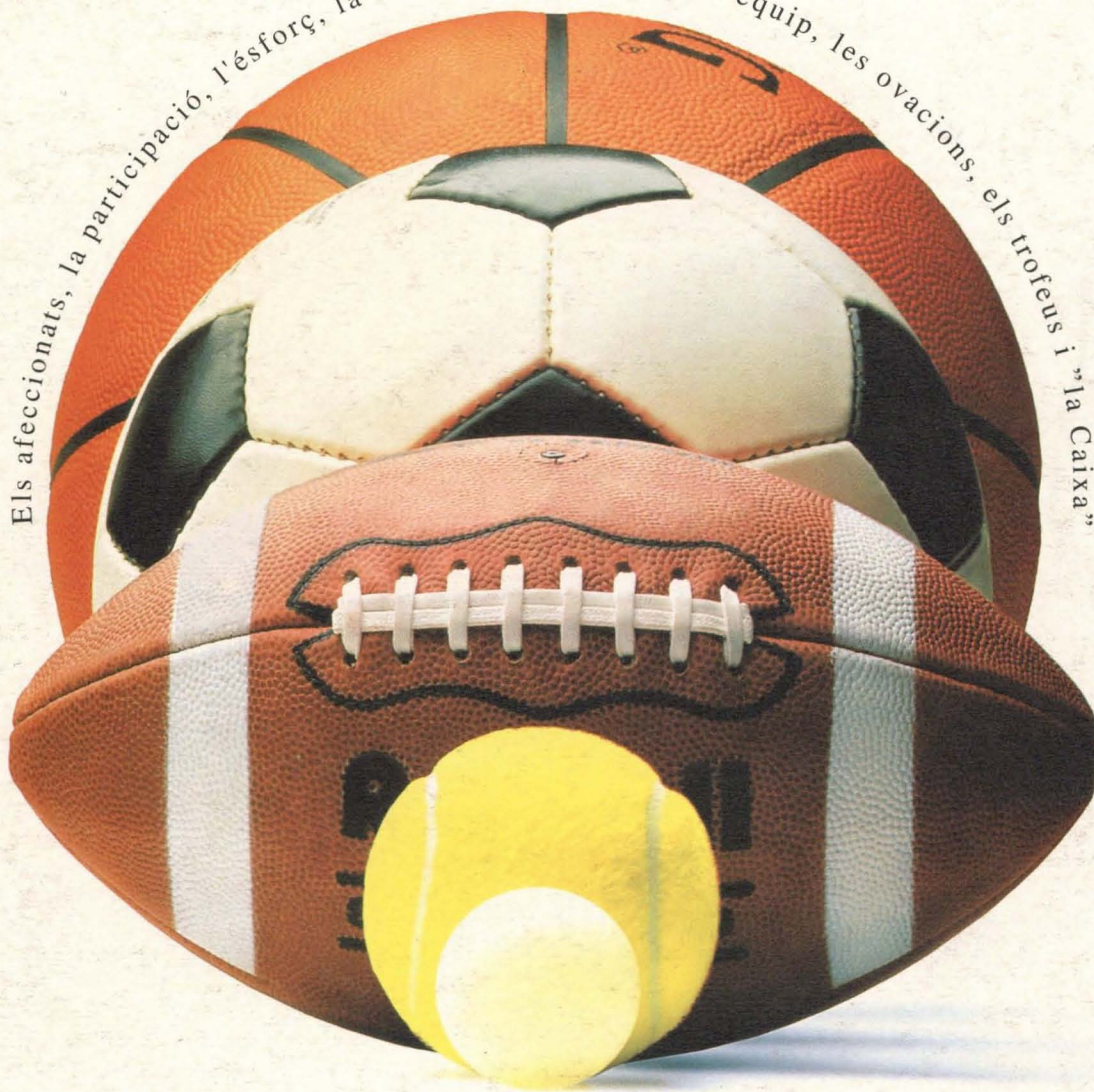
Quaderns de la Col.lecció Universitària.

Catálogo florístico de la provincia de Castellón.

SAMO LUMBRERAS, J. A.

"la Caixa" amb l'esport

Els afeccionats, la participació, l'esforç, la superació, el treball en equip, les ovacions, els trofeus i "la Caixa"

"la Caixa"
CAIXA D'ESTALVIS I PENSIONS
DE BARCELONA